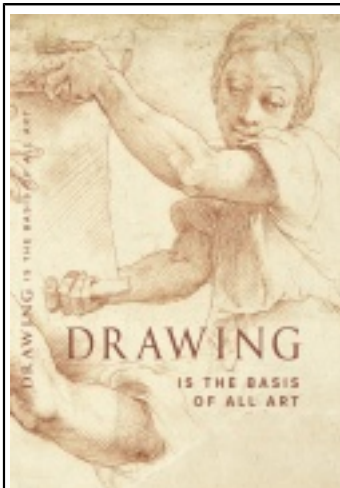

Publikační činnost

Nové knižní tituly 2019–2021

Drawing is the basis of all art

Kolektiv autorů
Magdaléna Nová (ed.)

Monografie se skládá z příspěvků autorů specializovaných na různé oblasti dějin umění. Spojuje je záměr zabývat se kresbou jako „Základem všeho umění“ z perspektivy jejich oblastí výzkumu a ambice zasadit nově objevené, nově připsané nebo dosud nepublikované kresby do širších souvislostí. V jednotlivých příspěvcích je představen vývoj role a významu kresby v průběhu od pozdního starověku a raně středověkých iluminovaných rukopisů až po pozdně barokní malbu. Publikace se také zabývá způsobem, jakým italské umění ovlivňovalo středoevropské prostředí, se zaměřením na české a moravské země, a jak se kresba stala důležitým prostředkem přenosu myšlenek a konceptů. Tento fenomén je popsán v kontextu výtvarného umění a v neposlední řadě ve vztahu k filozofickému a literárnímu prostředí doby.

Vydala Katolická teologická fakulta UK, jazyk: angličtina/
italština, 184 s., ISBN 978-80-87922-22-4

Ambrož, Křestní katecheze

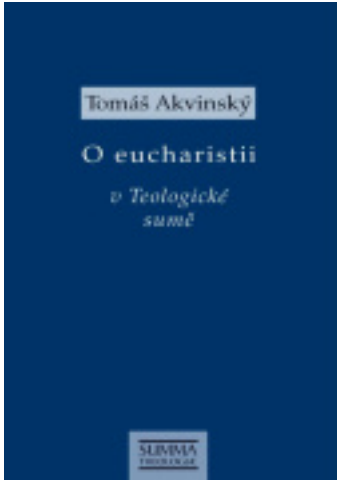

David Vopřada

Svazek nazvaný Křestní katecheze přináší českému čtenáři text tří Ambrožových spisů spojených s křesťanskou iniciací – Výklad vyznání víry, O svátostech a O tajemstvích. Ty neseznamují čtenáře pouze s antickou podobou obřadu předání křestního vyznání, jednotlivých křestních obřadů a prvního slavení eucharistie pokřtěnými, ale kladou si rovněž za cíl uvést posluchače do smyslu, proč právě tyto svátosti spojují věřícího s tajemstvím Krista, a otevírají mu tak cestu ke spáse. Současně se jedná o význačnou ukázkou Ambrožovy alegorické exegeze, kterou v těchto svých mystagogických spisech aplikuje mnohvrstevnatě jak na biblický text, tak na liturgický obřad. Ambrožovy katecheze, které si uchovávají aktuálnost i pro současné uvažování o smyslu a podobě bohoslužby, jsou však zajímavé nejen z hlediska dějin liturgie, ale rovněž pro nabízený vhled do pozdně antické teologie i způsobu předávání theologických konceptů tehdejším posluchačům.

Praha: OIKOYMENH 2021, 347 s., ISBN 978-80-7298-586-9.

O eucharistii

	<p>Tomáš Akvinský, překlad <u>Benedikt Mohelník</u></p> <p>Traktát o svátosti eucharistie je posledním úplným traktátem Teologické sumy (STh III, q. 73–83). Tomáš ho s velkou pravděpodobností sepisoval na podzim roku 1273, krátce předtím než se po hluboké duchovní zkušenosti, jíž se mu dostalo právě při slavení eucharistie, definitivně odmíchl. Lze ho tak pokládat za jakousi Tomášovu teologickou a duchovní závěť.</p> <p>Tomáš se v něm nejprve zabývá eucharistií jakožto svátostí. Ptá se, jakým způsobem se obecný pojem svátosti vztahuje právě na eucharistii a jaká je její materie a forma. V této části probírá otázky týkající se svátostné proměny, způsobu, jímž je Kristus pod svátostnými způsoby přítomen, a akcidentů, totiž vnější podoby chleba a vína, u nichž při konsekraci k žádné zjevné změně nedochází. Dále pojednává o účincích eucharistie v řádu milosti, o těch, kdo eucharistii přijímají a kdo ji vysluhují, a nakonec rozebírá liturgické obřady, jimiž se eucharistie slaví.</p> <p>Překlad, úvodní studie a poznámky Benedikt Mohelník OP.</p> <p>Krystal OP, brož., 328 str., rok vydání 2021</p>
---	---

From studio to gallery: secular spaces for collections in the Lands of the Bohemian crown on the threshold of early modern era

	<p><u>Alice Fornasiero</u> , <u>Eliška Zlatohlávková</u> , Miroslav Kindl</p> <p>Cílem monografie je prohloubení znalosti o prostorách pro umělecké sbírky v aristokratických sídlech v Zemích Koruny české v období od 15. do počátku 17. století. Text se zaměřuje především na rekonstrukci vztahu mezi vlastníkem, jeho sbírkou a prostorem, v němž se sbírka nacházela – studiolu, kunstkomora, guardaroba, galerie, antikvarium atd. Autoři knihy se pokusili překonat dosavadní výzkum věnující se především vývoji uměleckých sbírek a zaměřili se na rekonstrukci sbírkových prostor a na způsob jejich výzdoby včetně obsahu a charakteru sbírek zde uložených. Téma je v knize studováno v širším kontextu zdůrazňujícím vliv především německého a italského prostředí.</p> <p>Praha 2020, Katolická teologická fakulta UK, 270 stran</p>
---	---

Vatikán a druhá světová válka

	<p><u>Marek Šmíd</u></p> <p>Druhá světová válka se dlouhodobě těší mimořádnému zájmu historiků i odborné veřejnosti. Snad žádnému jinému tématu světových dějin nebyla věnována taková pozornost jako právě tomuto konfliktu 20. století, jenž bezpochyby patří mezi nejdramatičtější a nejtragičtější období moderních dějin. Množství filmů, dokumentů, knih či webových stránek je toho jednoznačným důkazem. Podobně i v církevních dějinách jsou již dlouhodobě diskutovány náboženské poměry v období let 1939–1945, zejména otázka (po)vědomí Vatikánu o tragických událostech v Evropě, odpovědnosti papeže Pia XII. na holocaustu, součinnosti církevních představitelů na tažení totalit Evropou či zodpovědnosti katolické</p>
---	---

církve na dramatických událostech druhé světové války a jejich podílu viny. V této knize se proto budeme věnovat nábožensko-politickému vývoji let 1939–1945, který zásadním způsobem ovlivnil mezinárodní situaci a znamenal otevřený nástup agresivních autoritativních a totalitních režimů, které porušovaly nejzákladnější lidská a občanská práva, demokracii, zásady dialogu a mezinárodního práva a dovedly nejen Evropu k historicky bezprecedentní tragédii. Tváří v tvář nesmírnému utrpení se ocitla rovněž katolická církev, která na ně musela v daném prostředí určitým způsobem a v určitém historickém kontextu reagovat. Papež s obavami sledoval dramatické události v Itálii, Německu, Rakousku, Španělsku, Francii, Sovětském svazu, Mexiku a dalších částech světa, kde mnohdy směřovaly proti hlavní myšlence Svatého stolce v mezinárodních vztazích – dosažení klidu a míru, kdy se všechny sporné otázky řeší jednáním a dohodou legitimních vlád.

Josef Cibulka – Kněz, pedagog a historik umění ve 20. století

Vít Vlnas , Michal Sklenář, Kristina Uhlíková

V rámci osudů české intelektuální elity 20. století patří životní příběh Josefa Cibulky k nejpozoruhodnějším. Spojoval totiž dráhu římskokatolického kněze a špičkového akademika s evropským rozhledem, byl mimořádně plodným badatelem, oblíbeným pedagogem a charismatickým společníkem, pevně zakořeněným nejen v prvorepublikových intelektuálních kruzích. Zároveň představoval typ humanitního vzdělance, který si dokázal udržet renomé napříč několika politickými režimy, včetně dvou totalitních. Přestože se k odkazu Josefa Cibulky dodnes hlásí hned několik oborů, zůstává v povědomí o jeho životě a několik nejasných, až problematických momentů. Kolektivní monografie, na níž se podíleli autoři z řad historiků a historiků umění či církevních dějin, se pokouší některá z bílých míst doplnit.

Připomíná témata z jeho dodnes platného odborného odkazu a podrobně se věnuje méně známým částem Cibulkova životního příběhu. Nevyhýbá se přitom ani těm vůbec nejspornějším tématům – protektorátnímu působení Josefa Cibulky nebo jeho údajné spolupráci s komunistickou Státní bezpečností.

325 stran, Praha 2021

[obsah](#)

Emanuel Arnošt z Valdštejna: Conciones me? Bohemic?

	<p>Tomáš Bárta Pražák</p> <p>Emanuel Arnošt z Valdštejna: Conciones meae Bohemicae? je výstupem projektu GA UK č. 178218 "Barokní humanista-kazatel Emanuel Arnošt z Valdštejna při Metropolitní kapitule sv. Víta v Praze" řešeném na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Formou čtenářské edice je tak zpřístupněna rukopisná kolekce kázání, která Emanuel Arnošt z Valdštejna pronesl během svého působení při Metropolitní kapitule sv. Víta v Praze v období 1746-1755. Kniha tak přibližuje osobnost Emanuela Arnošta z Valdštejna prostřednictvím jeho vlastní tvorby v jedné z životních etap před nástupem na biskupský stolec v Litoměřicích. Vlastní obsah je rozdělen do dvou hlavních částí: 1. úvodní studie k osobě Emanuela Arnošta z Valdštejna a 2. edice rukopisných kázání. V úvodní studii je představen Valdštejn v širším kontextu formou životopisu, upozorněno je také na význam jeho rozsáhlé písemné pozůstalosti, která je zde také představena, a není samozřejmě opomenuta ani Valdštejnova kazatelská činnost i s interpretací vybraných textů. V rámci biografie byla i zveřejněna některá data, například údaje o narození Valdštejna či jeho volnočasových aktivitách. Mimo jiné byly zpřesněny informace k některým pramenům. Co se týče samotných Valdštejnových kázání, je zřejmé, že v nich reflektoval dobovou praxi s využitím aktuálních poznatků a relevantních faktů citovaných autorit. Samotná ediční část zahrnuje celkem 38 doposud nevydaných Valdštejnových kázání, která jsou převážně v českém jazyce. Pouze jedno kázání je v jazyce německém. Kolekce zahrnuje nedělní, sváteční a příležitostná kázání. Nechybí zde tak například sváteční kázání k českým patronům jako je sv. Vít, sv. Václav nebo sv. Jan Nepomucký. Kniha je určena všem zájemcům o barokní kázání z řad odborníků, ale i laické veřejnosti.</p> <p>Katolická teologická fakulta UK, 2020, Praha, 700 str., ISBN 978-80-87922-26-2</p>
---	--

Neklidné století

	<p>Jaroslav Čechura</p> <p>Historik Jaroslav Čechura se dlouhodobě věnuje každodennímu životu na jihočeském venkově, v předkládané monografii se zaměřuje na období třicetileté války. Turbulentní události z všednodennosti sedláků a selek na gruntech třeboňského panství popisuje autor díky práci s několikerým typem pramenů, pozemkovými a jiterními knihami, poddanskými soupisy, matrikami, populačními seznamy, výhosty, urbáři, ego?dokumenty či robotními seznamy. Pečlivá heuristika mu dovoluje nejen představit osudy konkrétních aktérů, ale zároveň vyvodit z jejich jednání obecnější vzorce chování tehdejších poddaných i správy panství.</p> <p>Karolinum, 2021,</p>
---	---

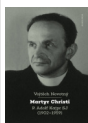
Rozumové argumenty a pohádkové světy

	<p><u>Barbora Šmejdová</u></p> <p>Jakým jazykem lze dnes mluvit o křesťanské víře? Tak zní otázka, kterou autorka klade známému křesťanskému autorovi C. S. Lewisovi, jehož dílo se i po letech těší velké popularitě u lidí bez ohledu na vyznání. Lewis je zde představen nejen jako apologeta – autor knih a esejí explicitně obhajujících křesťanství, ale také jako spisovatel, jehož příběhy pro děti i dospělé díky živým obrazům a poutavým dějům stále oslovují představivost čtenářů. Vedle základních teoretických východisek Lewisova díla kniha popisuje i praktickou inspiraci, kterou mohou dnešní křesťané od Lewise čerpat pro svou vlastní tvorbu. Autorčiným záměrem je s Lewisovou pomocí ukázat, že obhajoba křesťanské víry nemá být sebevědomým argumentačním výpadem, ale spíše přátelským pozváním, které může druhého nechat zakusit specifickou kvalitou křesťanského obrazu světa a ukázat jeho smysluplnost.</p> <p>Karolinum, 2021, brožovaná, 100 str., 1. vydání, 978-80-246-4712-8</p>
---	---

Jakub Krčín z Jelčan: Architekt jihočeských rybníků

	<p><u>Jaroslav Čechura</u></p> <p>Jakub Krčín z Jelčan proslul jako architekt rybníční sítě na Třeboňsku. Ve službách Rožmberků vybudoval některé z nejproslulejších a dodnes obdivovaných rybníků: Svět, a zejména největší z nich, Rožmberk. Poznejte jihočeského regenta jako zdatného hospodáře a sledujte jeho důkladně zdokumentovaný rodinný původ, kořeny i osobní život. Stranou pak nezůstane ani obraz překvapivě rozmanitého života slavného rybníkáře.</p> <p>Vyšehrad, 2020, 288 str., 1. vydání, 978-80-7601-298-1</p>
--	---

Martyr Christi

	<p><u>Vojtěch Novotný</u></p> <p>Kniha Martyr Christi je životopisnou a v širším smyslu i historickou studií, jež je věnována katolickému knězi, jezuitovi, věhlasnému kazateli a redaktorovi Adolfu Kajprovi (1902–1959). Životopisné kapitoly doplňuje stručná informace o pověsti Kajprovy svatosti a mučednictví a prezentace a soupis jeho písemného díla. Přílohy tvoří co nejuplněnější přepis dokumentů, které zásadním způsobem dokládají Kajprův životní běh a poskytují jeho autobiografická ohlédnutí nebo svědectví druhých osob o tom, co s ním prožily, jak si ho pamatovaly a jaký k němu měly vztah.</p> <p>Odborná monografie má vedle striktně vědeckých účelů sloužit rovněž beatifikačnímu procesu Adolfa Kajpra.</p> <p>Karolinum, 2020, 538 str., 1. vydání, 978-80-246-4645-9</p>
---	---

Korespondence Josefa Zvěřiny a Aleny Falerské

	<p><u>PhDr. Šmídová Lucie</u></p> <p>Teolog a bývalý politický vězeň Josef Zvěřina (1913–1990) žil na začátku 70. let v Praskolesích, nadále ale psal různé</p>
---	---

texty, setkával se s přáteli a pastoračně působil daleko za hranicemi venkovské farnosti, kam byl po roce 1970 po vyhazovu z bohoslovecké fakulty státními úřady „uklizen“. Korespondence, kterou v těch letech vedl s Alenou Falerskou (1930–2003), svědčí jak o chuti diskutovat o duchovních otázkách otevřeně, s humorem a do hloubky, tak především o tom, co pro Zvěřinu znamenalo uplatňovat myšlenky Druhého vatikánského koncilu, ba jimi skutečně žít.

Karolinum, 2020, 212 str., 1. vydání, 978-80-246-4425-7

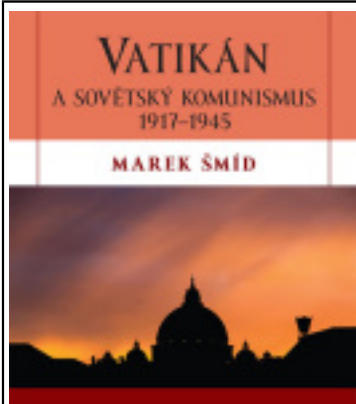
Kázání na žalm Qui habitat

Další svazek Bernardových kázání přináší sedmáct jeho promluv na Žalm 91(90) Qui habitat – Kdo žije pod ochranou Nejvyššího. Tento žalm zaujímá v liturgické modlitbě církve důležité místo. Od počátku byl součástí večerní modlitby, kompletáře, jako výraz prosby o ochranu před zlem temnoty a noci. Původně se modlil každý den, po liturgické reformě zůstal pouze v kompletáři pro neděli po I. a II. nešporách. Bernard chce prostřednictvím svých kázání, jež pronesl zřejmě v době postní, vyzbrojit své posluchače v boji proti pokušení a zprostředkovat jim útěchu, jež přináší slovo Páně. Postupuje verš za veršem a ukazuje, co to znamená vpravdě spoléhat na pomoc Nejvyššího, kde je třeba hledat pomoc ke konání dobra a ochranu před vším zlem.

Krystal OP 2020, 176 str., latinsko-české vydání, ISBN:

Vatikán a sovětský komunismus 1917-1945

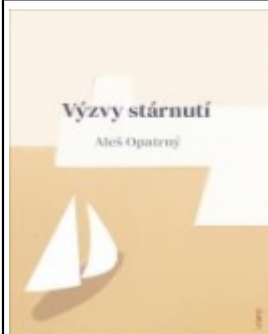
Marek Šmíd

Kniha přibližuje diplomatické styky Svatého stolce a sovětského komunismu v letech 1917–1945, tedy v období od bolševického puče v listopadu 1917 do konce druhé světové války. V kontextu mezinárodních událostí 20.–40. let 20. století zbavuje vatikánsko-sovětské styky nánosů paušálních předsudků a přejímaných klišé, přičemž se zaměřuje na stýkání a potýkání Vatikánu a sovětského Ruska ve válečném i meziválečném období. Monografie představuje významné osobnosti, mezníky i třetí plochy vzájemných styků, stranou přitom nezůstávají ani vzájemné vztahy před rokem 1917, náboženské poměry bolševické revoluce v roce 1917, jednání 20. let, vatikánské mise v SSSR, osobnosti Vladimíra Iljiče Lenina, Josifa Vissarionoviče Stalina a dalších komunistických představitelů, likvidace katolické církve ve 30. letech, encyklika O bezbožeckém komunismu z roku 1937, úvahy o křížovém tažení proti SSSR či náboženských poměrech v zemi v období druhé světové války. Nebyly to pouze diplomatické styky Svatého stolce a pravoslavného Ruska, jež byly po staletí tradičně velmi chladné, rovněž odmítavý byl i vztah Svatého stolce k materialistickému komunismu, projevujícím se často bojovným ateismem, který se zrodil v polovině 19. století. Když se v Rusku v roce 1917 obě nepřátelství spojila a dala vzniknout ideologii sovětského komunismu, ocitly se vztahy na bodu mrazu. Přesto se ve 20. letech objevovaly snahy Svatého stolce proniknout do Sovětského svazu a bránit zde katolickou církev i její věřící, byly však likvidovány se značnou urputností bolševiky. V

následující dekádě byly stovky kněží popraveny, uvězněny či deportovány ze země, kostely uzavřeny, křesťanský tisk zakázán a vliv náboženství ve společnosti značně zredukován.

Triton 2020, 280 str., ISBN: 978-80-7553-779-9

Výzvy stárnutí

Doc. Ing. Aleš Opatrný, Th.D.

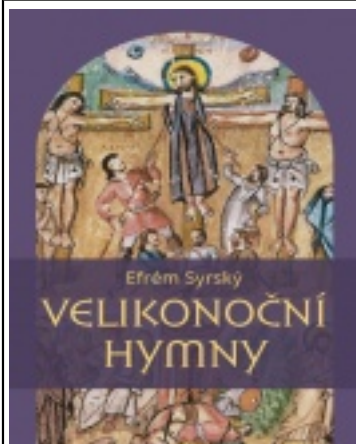
je kněz pražské arcidiecéze. U nás i na Slovensku je známý jako vyhledávaný duchovní doprovázející, přednášející a exercitátor. Je autorem řady knih, z nichž některé napsal záměrně popularizačním stylem jako právě vydávané Výzvy stárnutí.

Z úvodu autora:

Byli jsme mladí, a už nejsme. Ledacos nás bolí, a pokud ne sami na sobě, tak na svých vrstevnících vidíme, že stárnutí je proces, který nelze zastavit. Tato útlá knížka by chtěla napomoci k tomu, abychom se úkolu stárnutí včas chopili a dobře se ho zhostili.

Doron 2020, 114 str., ISBN: 97880729722

Velikonoční hymny

Ze syrštiny přeložila a výkladovými poznámkami opatřila Mlada Mikulicová, přebásnil P. Vladimír Mikulica

Velikonoční hymny svatého Efréma Syrského (306–373) představují soubor liturgické poezie navazující na nedávno vyšlé Hymny o ráji (45. svazek edice Pro Oriente, Červený Kostelec 2018).

Katechetické téma z knihy Genesis o stvoření člověka, jeho vině, ztrátě ráje a Božím příslibu jeho záchrany z věčné smrti zde vrcholí oslavou křesťanského velikonočního tajemství – vítězného souboje Ježíše Krista se satanem, strůjcem lidské zhouby. Jako celá hymnologie svatého Efréma i velikonoční hymny byly složeny pro liturgický chór syrské pravoslavné církve, v níž se dodnes používají.

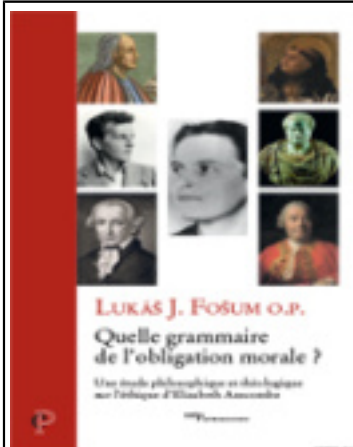
Syrské lekcionáře je zaznamenávají jako součást velikonočních liturgií. Mimoto jsou obsaženy v tematických rukopisných souborech k svátku velikonočního beránka a nekvašených chlebů (židovská Pascha), k liturgii památky utrpení a smrti Ježíše Krista (Pascha Kristova) a ke slavné liturgii Kristova vzkříšení.

Benediktinský mnich, orientalista Edmund Beck (1902–1991) zpracoval v jeho době dostupné rukopisné sbírky do kritické tištěné edice názvem Paschální hymny (Hymnes pascales, Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, sv. 248, Scriptorum Syri, sv. 108, Louvain 1964), v níž je celek pětácti hymnů rozdělen podle trojice velikonočních svátků do oddílů O svátku nekvašených chlebů (jedenáct hymnů De Azymis), O ukřižování (devět hymnů De Crucifixione) a O vzkříšení (pět hymnů De Resurrectione). Počet hymnů je v těchto třech souborech nerovnoměrný kvůli porušenému stavu existujících rukopisných sbírek. Některé hymny nebo části

hymnů chybí. Velikonoční hymnologie svatého Efréma byla patrně mnohem bohatší a prozatím známe pouze její torzo.

Edice Pro Oriente 2020, 279 str., ISBN: 978-80-7465-426-8

Quelle grammaire de l'obligation morale?

Lukáš J. Fošum

V postmoderní době se ukázalo, že používání některých pojmů v etickém diskurzu může být v určitých kontextech více škodlivé než prospěšné. Které z nich nám mohou sloužit, když opravdu hledáme lidské dobro, aniž bychom se přitom obávali bloudění a nepochopení? Jak uchovat a znovu rozvíjet dědictví, vitalitu a stálou aktuálnost křesťanské morálky v kultuře, který se od ní značně vzdálila? Jak se v takové situaci vyvarovat na jedné straně pouhé apologii a na druhé straně podivným kompromisům? Britská filozofka Elizabeth Anscombová (1919-2001) nám zanechala významný příspěvek k hledání odpovědi na tyto současné etické výzvy. Byla studentkou a blízkou spolupracovnicí Ludwiga Wittgensteina, a přitom aristotelovského založení, a navíc již ve svých čtrnácti letech konvertovala ke katolicizmu. Její významný přínos nespočívá pouze ve filozofii akce v návaznosti na známou knihu *Intention* (1957), ale též v originálních myšlenkách v morální filozofii a teologii. Tato doktorská práce je prvním dílem ve francouzštině, které uceleným způsobem zpracovává autorčinu kritiku deontologického jazyka a to, co lze ve wittgensteinovském duchu nazvat „hlubokou gramatikou“ morální povinnosti, kterou nelze oddělit od nového důrazu na etiku ctností. KTF UK podpořilo vydání této knihy Lukáše Jana Fošuma OP, který od roku 2018 vyučuje na naší fakultě morální teologii a etiku. Doktorskou práci, která je nyní publikována vedl jako školitel na univerzitě ve švýcarském Fribourgu profesor Michael Sherwin, předmluvu ke knize napsal francouzský filozof Roger Pouivet.

Collection Cerf Patrimoines 2020, 296 str., ISBN: 9782204138796

Vatikán a české země v letech 1914–1918

Marek Šmíd

Obsáhlá monografie se zabývá politicko-náboženskými dějinami českých zemí v období první světové války, s důrazem na situaci domácího katolického tábora. Zasazuje náboženské poměry v zemi do kontextu válečných operací a poukazuje na jejich provázanost s vývojem v západní Evropě. Značnou pozornost věnuje proměnám duchovního klimatu v českých zemích a změnám na biskupských stolcích v roce 1916, k nimž docházelo na základě intervence Vídně. Sleduje zejména Masarykovu, Benešovu a Štefáníkovu snahu seznámit se svými plány i církevní představitelé Svatého stolce. Líčení je vyváženo pohledem na americké katolíky českého původu a jejich politické aktivity, naše krajany v zahraničí i náboženský aspekt mezi legionáři. Monografie vychází z rozsáhlých fondů vatikánských a českých archivů, které konfrontuje s domácí a zahraniční literaturou. Její součástí je i výběrová kritická edice významných vatikánských dokumentů v českém překladu.

„Modlitby za blaho Rakousko-Uherska, zachování habsburského domu, zdraví císaře Františka Josefa I. a mír souzněly tehdy s konzervativním loajálním směřováním katolické církve ve střední Evropě. Válka byla považována za ‚spravedlivou záštitu drobných národů před jejich sousedními nepřáteli‘. Nebylo to však nekritické volání po válce, jak jsme naznačovali výše, ale daleko více po míru, který je projevem Boží lásky mezi lidmi. Když proto dne 27. září 1914 směřoval prosebný svatováclavský průvod ze Staroměstského na Hradčanské náměstí, pražští katolíci se modlili za brzké nastolení míru. Rovněž za voláním po vítězství zbraní bychom měli spatřovat spíše touhu po konci války a naději, že porážkou Srbska skončí utrpení válkou rozdělené Evropy a zavládne opět mír.“

CDK 2020, 609 str., ISBN 978-80-7325-496-4

Tertulián. O modlitbě

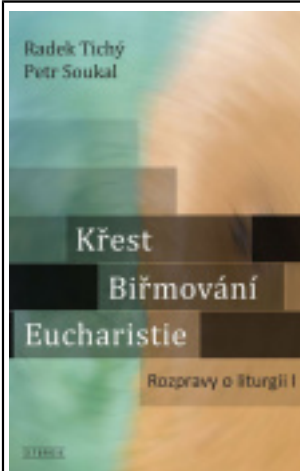
David Vopřada

Osmý svazek edice Patristika přináší nejstarší křesťanské pojednání o modlitbě z pera afrického spisovatele Tertuliána. Spis z počátku 3. století nám umožňuje nahlédnout do teologie křesťanské modlitby a získat představu o jejích vnějších projevech. Přibližuje nám, s jakými problémy a potížemi, mylnými či s křesťanstvím neslučitelnými představami bojovali v této době křesťané především v Kartágu, metropoli římské Afriky. Autor se zamýšlí nad tím, co činí modlitbu specificky křesťanskou a zda se vnitřní i vnější postoje pokřtěného při modlitbě nějakým způsobem odlišují od modlitby v ostatních náboženstvích či meditativních praktikách, které nemají v křesťanství svůj původ. Odpovídá na otázku proč a jak se modlit a vysvětluje, co znamenají slova modlitby, kterou Ježíš naučil své učedníky. Pojednání o modlitbě tak není jen vzácným dokladem starokřesťanské praxe, zajímavým pro badatele z oblasti dějin teologie a liturgie, ale také stále aktuálním textem, jenž i dnešnímu čtenáři nabízí cenné podněty k modlitbě a životu s Bohem.

Úvodní studie a komentář David Vopřada. Překlad z latiny Pavel Koronthály a David Vopřada.

Krystal OP 2020, 112 str., ISBN 978-80-7575-076-1

Křest, biřmování, eucharistie: Rozpravy o liturgii I

Radek Tichý, Petr Soukal

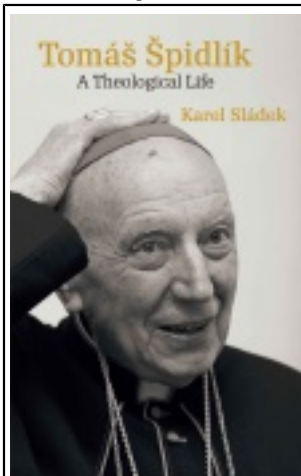
Publikace vychází z přednášek pronesených v rámci druhého ročníku Letní školy liturgiky v želivském klášteře v roce 2019, jež byla věnována iniciačním svátostem. Je tvořena dvěma částmi. První z nich představuje předběžná témata: všeobecné uvedení do teologie svátostí a souhrnné dějiny křesťanské iniciace. Druhá část je systematickým výkladem jednotlivých etap křesťanské iniciace od prekatechumenátu až po mystagogii.

Kniha je určena nejen absolventům Letní a Zimní školy liturgiky či studentům teologických oborů, ale také těm, kdo se chystají na přijetí iniciačních svátostí nebo na jejich slavení připravují druhé. V neposlední řadě může posloužit všem, kdo byli pokřtěni, biřmováni a přijímají eucharistii a

chtějí prohloubit své porozumění těmto tajemstvím Krista a církve a plněji z nich žít.

Krystal OP 2020, 296 str., ISBN 978-80-7575-075-4

Tomáš Špidlík: A Theological Life

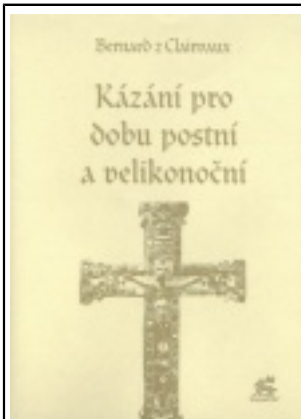

Karel Sládek

Tomáš Špidlík: A Theological Life offers one of the first comprehensive reflections on the life and work of this enigmatic Czech theologian and cardinal. Going beyond the usual biographical and bibliographical summary, the book provides an in-depth theological reflection on the legacy which this much-loved spiritual father left to the worldwide Church. In writing this specialised work author has sought to place one small piece into what I hope will become a beautiful mosaic of research into Špidlík's life, a mosaic that will continue to reveal new perspectives on this great yet humble Czech theologian who became a symbol of the ecumenical bridge between Eastern and Western Christianity and left an indelible mark on the world of spiritual theology.

Karolinum, 2019, 112 s., ISBN 9788024643793

Bernard z Clairvaux: Kázání pro dobu postní a velikonoční

Markéta Koronthályová

Sbírka kázání svatého Bernarda pro okruh doby postní a velikonoční navazuje na předchozí výbor adventních a vánočních kázání (Krystal OP, 2016). Bernard uvádí své posluchače do tajemství tohoto liturgického období, aby je mohli s užitkem slavit, čerpat nabízené milosti a ještě více se přimknout ke Kristu, jenž nás přišel vysvobodit z hříchu a povznést k důstojnosti a svobodě Božích dětí. Soubor přináší kázání pro neděli Devítník, pro dobu postní, na Květnou neděli, na středu Svatého týdne, na Zelený čtvrtek a Zmrtvýchvstání Páně, na velikonoční oktáv, Prosebné dny, Nanebevstoupení Páně a na Soslání Ducha svatého.

Krystal OP 2019, 272 stran, ISBN 978-80-7575-073-0

Krizový management barokní ekonomiky?

Jaroslav Čechura

Kniha se zabývá dvěma velkými jihočeskými panstvími Třeboň a Hluboká (dnes Hluboká nad Vltavou) v procesu proměn, které nastaly po třicetileté válce. Obě panství získal Jan Adolf ze Schwarzenberka krátce po roce 1660. Jaroslav Čechura reviduje výkladové stereotypy, které přisuzují této době mnohé negativní charakteristiky. Ukazuje vztah vrchnosti k poddaným v případě neúrody, ale i hledání a nalézání nových možností rozvoje hospodářství (včetně nečekaných aktivit, jako byl třeba chov želv). Pozornost je věnována třem profilujícím aspektům předpokládaných změn: panským dvorům, robotě a potahům ve dvorech. Právě roboty je tu demytizována. Nejednou deklarovaná přísnost vrchnosti měla své meze a limity. Šlechtic byl nejenom pánem, ale i „otcem“ svých poddaných, kterým poskytoval v případě ohrožení pomoc a ochranu.

František Kutnar. O dějinách, lidu a lidech

	<p>Magdaléna Pokorná, <u>Zdeněk Beneš</u></p> <p>Kniha přináší soubor textů historika F. Kutnara, které buď nebyly publikovány vůbec, nebo jen časopisecky v regionálních či zahraničních periodikách. Kutnarovy texty jsou v antologii členěny do tří oddílů, které vymezují tři roviny jeho pojetí studia společnosti.</p> <p>První rovinu (i oddíl) tvoří teoreticko-metodologické statě vymezující výchozí rámec jeho interpretací sociálního, politického i kulturního dění, druhý oddíl obsahuje jejich konkretizace na úrovni sociálních dějin a třetí přináší studie, jež toto dění konkretizují na úrovni dění individuálního – týkají se tedy historických osobností.</p> <p>Zároveň tyto tři oddíly reflektují tři základní témata Kutnarova badatelského zájmu – teorii a metodologii historického výzkumu, sociální dějiny české venkovské společnosti a dějiny historického myšlení.</p> <p>Pavel Mervart 2020, 399 stran, ISBN 978-80-7465-405-3</p>
---	---

Bůh mně ústa má otevřít může

	<p><i>Výbor z českých nedělních postil prvních dvou třetin 18. století</i></p> <p>Anna Kopová, <u>Miloš Sládek</u></p> <p>První dvě třetiny osmnáctého století náleží k poměrně opomíjeným obdobím českých literárních dějin. Kazatelé se snažili své posluchače poučit a duchovně směřovat: využívali různých formálních i obsahových prostředků, aby získali jejich trvalejší pozornost, promyšleně útočili na jejich city, ale zároveň je chtěli pobavit. Moderní zpřístupnění kázání představí barokní literaturu i kulturu v poněkud jiném světle, než jak ji dosud známe. Výběr textů je zúžen na kázání v českém jazyce, obsahuje promluvy z postily Račínovy, Nitschovy, Axlarovy, Bilovského, Veselého, Damascena Marka, Kelského, Koniášovy, Pellischottiho, Táborského a Fabritiovy.</p> <p>Host 2019, 432 stran, ISBN 978-80-275-0130-4</p>
--	---

Marie Terezie vévodkyně Savojská

	<p><u>Petra Oulíková, ed.</u></p> <p>Marie Terezie vévodkyně Savojská, rozená kněžna z Liechtensteina (1694–1772), byla statečná a nevšední žena, jež v mnohém předstihla svou dobu. Po smrti svého otce získala středočeská panství Kostelec nad Černými lesy, Uhřetěves, Škvorec a Plaňany. Později přikoupila ještě panství Kounice a Rataje nad Sázavou, a vlastnila tak jedno z největších dominií v Čechách. To však po smrti svého manžela Tomáše Emanuela vévody Savojsko-carignanského (1729) spravovala více jak čtyřicet let pouze z Rakouska. Již nikdy se neprovdala, po celý zbytek života se věnovala pečlivě správě panství, charitativní a budovatelské činnosti.</p> <p>Publikace obsahuje příspěvky autorů, kteří se zabývají dějinami barokní kultury, výtvarného umění a hospodářskými a sociálními dějinami. Není vyčerpávající monografií o životě vévodkyně Savojské, ale má přiblížit působení pragmaticky smýšlející, zároveň i</p>
---	---

	upřímně zbožné dámy pozdního baroka na středočeských panstvích. NLN 2019, 264 stran, ISBN: 978-80-7422-695-3
--	---

Tomáš Akvinský: O svátostech obecně v Teologické sumě

	překlad <u>Benedikt Mohelník OP</u> Na traktát o Ježíši Kristu a jeho spásném díle navazuje v Teologické sumě traktát o svátostech. Za pomoci svátostí se Bůh setkává s člověkem, kterého stvořil, aby mu dal účast na své vlastní blaženosti. I ve stavu před hříchem potřeboval člověk dar nadpřirozené milosti, aby mohl dosáhnout blaženého patření na Boha, ale teprve po hříchu je stav lidské přirozenosti takový, že vyžaduje pomoc, kterou Bůh člověku poskytuje ve svátostech. Svátosti jsou součástí dějin spásy. Východiska pro svou teologii dějin spásy nachází Tomáš především v listech apoštola Pavla. Krystal OP, 2019, 174 str. EAN 9788075750525, ISBN 978-80-7575-052-5.
---	---

Evangelizace a víra

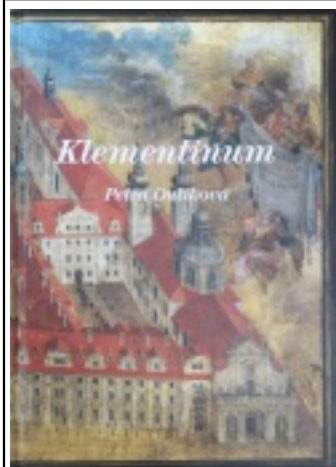
	<u>Aleš Opatrný</u> Kniha Aleše Opatrného se nezabývá evangelizačními postupy a doporučeními, jak konkrétně evangelizaci v těch nebo oněch podmínkách vést. Snaží se podněcovat k přemýšlení zejména o trojici úzce souvisejících zásadních pojmů – evangelizace, víra a charakteristiky současné společnosti. K tomu patří také úvahy o dnešní cestě církve a o laicích jako důležitých činitelích v oblasti evangelizace. Evangelizace je zde chápána jako přiblížení evangelia člověku, které mění jeho život. Víra jako dialogická skutečnost, odehrávající se mezi hovořícím Bohem a vnímajícím člověkem, který Boží zvěst přijímá jako odpověď na své existenciální otázky. Důraz je přitom kladen na vnímání příhodného času (kairos), kdy je člověk s Božím přispěním schopen evangelium přijímat. Charakteristiky současné společnosti jsou viděny jako důležitý podklad pro chápání našich současníků. Nakladatelství Pavel Mervart, 2019, 175 str. EAN 9788074653896, ISBN 978-80-7465-389-6.
--	--

Quodvultdeus: a Bishop Forming Christians in Vandal Africa

	<u>David Vopřada</u> In <i>Quodvultdeus: a Bishop Forming Christians in Vandal Africa</i> , David Vopřada presents the pre-baptismal catecheses of the fifth-century bishop of Carthage, delivered to the new believers in extremely difficult period of barbaric incursions. Quodvultdeus is generally not appraised as an original philosopher or theologian as his master Augustine was, in this book his qualities of a bishop who was entrusted with the care of his flock come forward. Making interdisciplinary use of the ancient and ecclesiastical history, philosophy, theology, archaeology, exegesis, liturgy science, homiletics, and rhetorics, the book offers a new and most innovative contribution to the life, work, and theology of Quodvultdeus.
---	---

Supplements to Vigiliae Christianae, sv. 154, Leiden: Brill, 2020, 367 s. ISBN 978-90-04-41237-8, e-ISSN 978-90-04-41238-5.

Klementinum

Petra Oulíková

Klementinum, dnešní sídlo Národní knihovny ČR, patří mezi nejvýznamější a největší památky Prahy. Počátky tohoto unikátního barokního areálu v centru města jsou spojeny s příchodem jezuitů do Prahy v roce 1556. Cílem knihy je přiblížit složitý stavební vývoj celého areálu a jeho vnitřního zařízení, probíhající prakticky až do zrušení jezuitského řádu roku 1773

Národní knihovna České republiky, 277 s., ISBN 978-80-7050-710-0, 2019

O nesnázích v manželství. Jak je včas rozpoznat a hledat cestu dál.

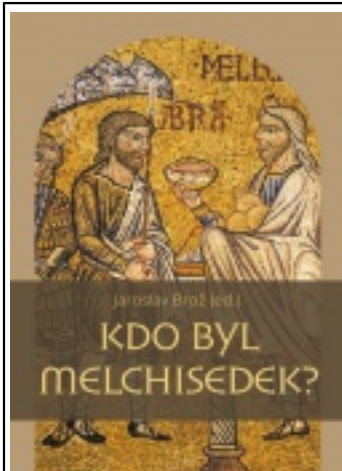

Aleš Opatrný

Žádné manželství není procházka růžovým sadem, těžkosti se nevyhnou nikomu. Manželé dělají chybná rozhodnutí, ale ta by neměla vést k jejich definitivnímu rozchodu. Autor během své dlouholeté kněžské služby poznal řadu manželských párů. Některé zvládly neuvěřitelné obtíže, a jejich manželství přesto přežilo. Ani série špatných rozhodnutí nemusí končit rozpadem manželství. Když se tak totiž stane, bolest všech zúčastněných je nesmírná. Vyvarovat se je třeba dvou extrémů: vědomé lehkomyšlnosti a přehnané ustaranosti. Hrozby a problémy nemusí znamenat katastrofu. „Je třeba hledat cestu dál – a ne cestu k ukončení vztahu a společného života,“ říká s nadějí autor.

Karmelitánské nakladatelství, 112 s., 978-80-7566-141-8, 2019

Kdo byl Melchisedek?

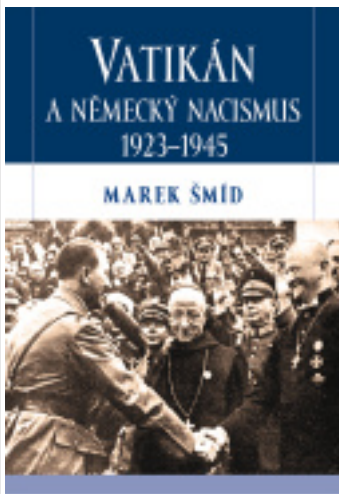
Jaroslav Brož (ed.)

Král a kněz Melchisedek je v biblických knihách více méně okrajovou postavou. Přesto dvě krátké zmínky o něm vyvolaly v židovském i křesťanském prostředí celou řadu interpretací, v nichž se tato tajemná postava těší velké pozornosti.

Kolektivní práce autorů působících na Katolické teologické fakultě UK předkládá řadu studií, které mapují práci s melchisedechovskými motivy v židovství Druhého chrámu, v křesťanském Listu Židům, a v dalších židovských a křesťanských, ortodoxních i heterodoxních prostředích. Tento soustavnější přehled doplňuje kapitola o výkladu postavy Melchisedeka v raněnovověké katolické teologii a studie o melchisedechovské tematice ve výtvarném umění.

Pavel Mervart, 318 s., 978-80-7465-376-6, 2019

Vatikán a německý nacismus 1923-1945

	<p><u>Marek Šmíd</u> Monografie přibližuje diplomatické styky Svatého stolce a německého nacismu v letech 1923–1945, tedy v období od Hitlerova pivnicového puče v listopadu 1923 do konce druhé světové války v Evropě v květnu 1945. V kontextu mezinárodních událostí 20.–40. let 20. století se pokouší zbavit vatikánsko-německé vztahy nánosů paušálních předsudků a přejímaných klišé, přičemž se soustředí na stýkání a potýkání Vatikánu a Německa v meziválečném i válečném období. Autor v knize představuje významné osobnosti, mezníky i třecí plochy vzájemných styků, kdy stranou naší pozornosti nezůstávají ani nástup Adolfa Hitlera k moci, konkordát z roku 1933, sblížování nacistického Německa s fašistickou Itálií, rasové otázky, encyklika S palčivou starostí, reflexe německé zahraniční politiky, mírové aktivity či postoje papeže Pia XII. v době druhé světové války. Autor vychází jak z materiálů vatikánských archivů a vydaných edic, tak dostupných dokumentů církevní politiky první poloviny 20. století a rozsáhlé zahraniční literatury, především italské, německé a anglické provenience, jež byla k tématu publikována. Triton, 332 stran, 2019</p>
---	--

Svatý Augustin. Promluvy o modlitbě Páně

	<p><u>David Vopřada</u> Sedmý svazek edice Patristika obsahuje pět promluv svatého Augustina o modlitbě Otče náš. (Poslední promluva byla objevena teprve nedávno a ohledně Augustinova autorství panují jisté pochybnosti.) Jedná se o promluvy, které Augustin pronesl v rámci mystagogické katecheze určené kandidátům křtu, v nichž jim byla modlitba Páně, její smysl i důvod, proč se ji vůbec modlit, svěřena jako jeden z velkých pokladů církve. Augustin si modlitby Páně nesmírně cení jako „každodenní modlitby za naši spásu“. Chápe ji jako pravidlo, jak se má křesťan k Otci obracet, a dokonce vzor veškeré křesťanské modlitby, takže se křesťané nemají modlit nic jiného než to, co je v otčenáši obsaženo. Úvodní slovo, překlad a komentář David Vopřada. Krystal OP, 108 str., brož., rok vydání 2019</p>
--	--

Ekologická spiritualita a etika

	<p><u>Karel Sládek</u> Etické otázky se v oblasti environmentálních věd zaměřují zejména na matematické modely, které upozorňují na „meze růstu“. Statistické odhady růstu počtu obyvatel, možnosti planety v produkci potravin, znečištění životního prostředí, klimatické změny, ztráta biodiverzity a úbytek pitné vody v těchto prognózách alarmují k revizi současných postojů, protože v blízké budoucnosti by mohlo dojít vlivem působení člověka k přetížení planety Země. Není účelem této knihy hlouběji vstupovat do debat nad protichůdnými interpretacemi těchto tzv. tvrdých dat. Tato kniha poukazuje na jiné východisko ekologické etiky, totiž na vztah člověka k životnímu prostředí a k životu jako takovému a na to, jak se toto životní prostředí dotýká spirituality člověka. Cílem je seznámit humanitně orientovaného čtenáře se základními principy a tezemi sapienciální environmentální</p>
---	---

etiky, ve které je environmentální diskurs uveden do souvislosti s odhalováním smyslu vzniku vesmíru a života na planetě Zemi, se současnou spiritualitou a etickými výzvami v rámci integrální ekologie i s etickými výzvami budoucnosti. Ty se objevují ve vědeckém výzkumu, a to zejména s přihlédnutím k možnostem genetických manipulací, přicházející umělé inteligenci, „řízenému“ vývoji člověka, průzkumu vesmíru a hledání mimozemského života.
Praha: Triton, 2019, ISBN 978-80-7553-696-9

The Christian roots of European identity: A central European perspective

Karel Sládek et al.

Předložená kolektivní monografie v angličtině s názvem The Christian roots of European identity a podnázvem A central European perspective přináší pohled na evropskou identitu od akademických pracovníků ze tří středoevropských univerzit: Univerzity Karlovy sídlící v Praze (Česká republika), Prešovské univerzity v Prešově (Slovensko) a Papežské univerzity Jana Pavla II. v Krakově (Polsko). Vzhledem k aktuálnosti tématu evropského islámu byla přizvána též odbornice z Ludwig Maximilian Univerzity v Mnichově (Německo). Jednotlivé pohledy poukazují na specifika přístupu k otázkám evropské identity ze zemí, které prošly odlišným politickým vývojem ve 20. století než západní Evropa, jelikož byly součástí sovětského bloku. V těchto zemích se stal klíčovým vztah evropské identity a křesťanství, zejména po pádu železné opony a opětovném nastolení náboženské svobody. Kolektivní monografie tak přináší další vklad do dialogu o evropské identitě a k diskusi nad jejími křesťanskými kořeny.

Vídeň: Praesens Verlag (ve spolupráci s Pavel Mervart), 244 s., ISBN 978-3-7069-1043-9

List Koloským. Český ekumenický komentář k NZ

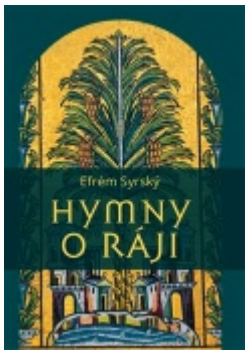

Mireia Ryšková

Jako další svazek v ediční řadě Český ekumenický komentář k Novému zákonu vychází List Koloským. Jde o list nejspíš z pera jednoho z blízkých spolupracovníků apoštola Pavla, který po Pavlově smrti reaguje na nové ideové proudy v 2. polovině 1. století v Malé Asii. Komentář k listu je uveden obsáhlým historicko-teologickým úvodem. Aktualita listu pro dnešní dobu se ukazuje zejména v pasážích, které se zabývají kritikou esoterických cest k Bohu, jež vedou pouze k hledání sebe místo křesťanské angažovanosti pro druhé. Komentář s poměrně rozsáhlým poznámkovým aparátem je doplněn i rejstříkem odkazů na biblické knihy i starověkou mimobiblickou literaturu.

ČBS, 232 stran, Český ekumenický komentář, ISBN 978-80-75450-78-4, 2019

Efrém Syrský: Hymny o ráji

	<p>překlad připravili <u>Jaroslav Brož</u> , <u>Mlada Mikulicová</u> , Vladimír Mikulica</p> <p>Hymny o ráji svatého Efréma Syrského vznikly jako katechetické rozjímání o Adamově prvotní kráse a o jeho kněžské úloze v ráji, kde směl pobývat v blízkosti jeho nitra – tajemné Boží přítomnosti.</p> <p>Když prarodiče lidstva selhali v této úloze, poté co uposlechli hadův návod k opovázlivosti, ztratili rajský život. Sám Bůh přijal tělo člověka-Adama , aby pokořil Satana a smrt a otevřel tak znovu bránu ráje „vítězům“, kteří v jeho síle bojovali za pozemského života s nástrahami Zlého.</p> <p>Dvanáct hymnických písní barvitě líčí krásy rajske zahrady, stromů a květů, příbytků určených pro spravedlivé. Básník-katecheta se nepokládá za hodného obyvatele ráje, ale v pokoře touží alespoň po místě na jeho okraji. Hymny byly určeny k recitaci se sborovým zpěvem refrénu.</p> <p>V této knize se čtenáři nabízí první český překlad sbírky, pořízený ze syrštiny, doplněný poznámkami a úvodní kapitolou o teologii ráje u svatého Efréma Syrského.</p> <p>Pavel Mervart, 192 stran, 978-80-7465-353-7, 2019</p>
---	---

Jdi svou cestou: Variety sociálních a kulturních dějin

	<p>Oldřich Chládek, <u>Tomáš Petráček</u> , Jan Sič, Veronika Stachurová Kucrová (ed.)</p> <p>Titul knihy, verš z nesmrtelné Božské komedie, je oblíbeným citátem českého historika Jaroslava Čechury (* 1952). Dobře vystihuje zásady, jimž tento plodný autor trvale zachovává věrnost: Nikdy se nenechá vyvést z míry mluvením zaujatých kritiků, a naopak prvořadou pozornost věnuje hlasům pramenů, respektive jejich tvůrců, které nechává promlouvat ve svých pracích. Publikace, kterou držíte v rukou, souvisí s profesorem Čechurou hned v několika rovinách. Je darem k jeho životnímu jubileu, napsali ji jeho kolegové, přátelé a žáci a obsahuje studie k tématům, jimž se odborně věnoval nebo věnuje. Nechybějí tu klášterní dějiny, osobnost historika Josefa Pekaře, spletitý labyrint dějů předbělohorských a bělohorských či kriminální delikty v minulosti (včetně těch sexuálních). Autoři těmto studiím věnovali tolik péče a času, že se z daru k oslavencovým 65. narozeninám stal dar k šestašedesátinám...</p> <p>Praha: Lidové noviny, 744 stran, 978-80-7422-629-8, 2019</p>
--	---